

NATUUR

Geen zwam, geen plant,
geen dier

30

24 Molenhoeks Makkie is 'beetje gemeen'

26 Regionale munt 'Gelre' ook in Nijmegen

Kijkje in babyhoofd

Het Baby Research Center in Nijmegen bestaat tien jaar en in die tijd hebben al meer dan 3.500 kleintjes uit deze regio en hun ouders enthousiast meegedaan aan een onderzoek. Zoals Ruben. Elektroden, bevestigd aan een soort badmutsje op zijn hoofd, meten de golfjes in zijn hersenen. Binnen enkele honderden milliseconden blijkt hij een bekend gezicht te kunnen onderscheiden. Donderdag verschijnt een boek over alle onderzoeksresultaten.

Zie ook pagina **22**
Wat ouders willen weten
over het babybrein

foto Kevin Lam

Hardloper Zevenheuvelen wil niet in bypass

door Jacqueline van Ginneken

NIJMEGEN - 'Ik loop niet zo snel, start in de *bypass* en het is óók nog een zwart vak'. Het is de kritiek van langzamere deelnemers aan de Zevenheuvelenloop. Zij willen het niet fijn om te starten in een zwartgekleurd vak dat *bypass* heet. De organisatie van de Zevenheuvelenloop snapt dat. De naam *bypass* verdwijnt daarom, net als de zwarte kleur. Startvakken voor langzamere lopers heten gewoon 'startvak' en krijgen vrolijke kleurtjes rood, rose en paars. De *bypasses* zijn startvakken in de zijstraten van de Groesbeekseweg. Dat is nodig om de Groesbeekseweg vrij te houden voor de snelle jongens. Topatleten doen 41, 42 minuten over de zeven heuvelen. Duizenden hardlopers moeten dan nog van start.

BETALINGSPROBLEMEN Mogelijk overname

Cateraar La Vie in grote problemen

- Bekende Nijmeegse cateraar La Vie kampt met betalingsproblemen.
- Eigenaar Gerard Kerkhoff ontkent dat er sprake is van surséance of faillissement.
- Adviseur Hans van Delft heeft zich teruggetrokken

NIJMEGEN - Het bekende Nijmeegse cateringbedrijf La Vie zit in grote financiële problemen. Eigenaar Gerard Kerkhoff bevestigt dat, maar ontkent dat het personeel naar huis gestuurd zou zijn of dat er sprake zou zijn van een

faillissement. Evenmin verkeert het bedrijf volgens hem in surséance van betaling. Dat laatste wordt bevestigd door de rechtbank in Arnhem. „We hebben vorige week wel veel telefoontjes over dit bedrijf gehad, maar er is niets bekend over surséance of faillissement”, zegt een woordvoester van de Arnhemse rechtbank. La Vie heeft een liquiditeitsprobleem, zegt Kerkhoff op de website van vakblad *Misset Catering*. 'De bank heeft aan de bel getrokken.' Het gonst al weken van de geruchten rond La Vie. Eind augustus zei Gerard Kerkhoff dat hij serieus bezig was met een overnamekandi-

daat. Maar hij kon toen daarover geen zekerheid verschaffen. Toenmalig adviseur Hans van Delft, zakenman en ex-voorzitter bij NEC, erkende in die periode eveneens dat La Vie in zwaar weer was beland. Eind augustus sloot Kerkhoff restaurant La Vie in het voormalige Poortwachtershuys aan het Kelfkensbos. Het restaurant was niet rendabel, stelde hij. Van Delft, die eigenaar is van dat pand, zoekt nu naar een andere invulling. Van Delft was adviseur van La Vie, maar heeft zich teruggetrokken.

Vervolg op pagina 22:
Van Delft hogelijk verbaasd

Verpleegkundige inzetten tegen foute diagnoses

NIJMEGEN - Er moet een gespecialiseerde verpleegkundige komen voor mensen met een verstandelijke beperking. Die kan gezondheidsklachten die nu nog vaak verborgen blijven, helpen beter te herkennen. Dat zal verkeerde diagnoses van (huis-)artsen terugdringen en ziektes voorkomen. Dat stelt arts voor verstandelijk gehandicapten Henny van Schrojenstein Lantman-de Valk in haar oratie. Zij wordt donderdag hoogleeraar 'Geneeskunde voor mensen met verstandelijke beperkingen' aan het UMC St Radboud in Nijmegen. Volgens de professor leggen dokters, doordat verstandelijk gehandicapten hun klachten niet goed onder woorden brengen, sneller verkeerde verbanden.

Vervolg op pagina 22:
'Arts verklaart koppijn uit bonken en ziet oorontsteking over hoofd'

PERSOONSALARM

Brandalarm voor thuiszorg

- Rookmelders gekoppeld aan al bestaand personenalarmeringssysteem.
- Direct contact met meldkamer hulpverlening als rookmelder afgaat.
- Kosten voor koppeling bedragen 6 euro per maand.

NIJMEGEN/ARNHEM - Ouderen en hulpbehoevenden die via Thuiszorg Gelderland Midden personenalarmering gebruiken, kunnen rookmelders op dat systeem laten aansluiten. Zo kan in geval van brand snel hulp worden ingeschakeld.

Via personenalarmering staan thuiswonende ouderen en mensen die niet volledig zelfredzaam zijn met één druk op een draadloze alarmknop in contact met de meldkamer van Hulpverlening Gelderland-Midden.

Op die manier kunnen deze mensen toch zelfstandig wonen, terwijl ze hulp kunnen vragen als er iets mis gaat.

Thuiszorg Midden-Gelderland biedt sinds kort de mogelijkheid de persoonlijke alarmering uit te

breiden met een brandalarm.

„De rookmelders worden op hetzelfde systeem aangesloten”, legt een woordvoerder van de thuiszorgorganisatie uit. „Op het moment dat een rookmelder afgaat, wordt automatisch contact gelegd met de meldkamer. Via het personenalarmeringssysteem kan de meldkamer de cliënt waarschuwen, overleggen wat er aan de hand is en zo nodig de brandweer alarmeren.”

Op dit moment zijn er 1.400 gebruikers van personenalarmering in het werkgebied van Thuiszorg Midden-Gelderland. Dat omvat Nijmegen en wijde omgeving, Arnhem en de Betuwe. Vooral nog hebben pas vier gebruikers hun rookmelders op het systeem aangesloten.

De gebruiker betaalt per maand 6 euro extra om de rookmelders te laten koppelen.

Wat een personenalarmering voor een cliënt kost, is moeilijk te zeggen. Per verzekeraar verschilt de eigen bijdrage en ook wordt een deel van de kosten uit de AWBZ betaald.

➔ Meer informatie staat op www.stmg.nl

Basisschool Sterrendans geeft kleuter Engelse les

NIJMEGEN - Basisschool De Sterrendans begint na de herfstvakantie met Engelse les vanaf groep 1. Daarmee is ze de eerste in Nijmegen die Engels leert aan kleuters. Doorgaans begint het leren van de vreemde taal pas in de bovenbouw, groep 7 en 8.

Omdat de bovenbouw op De Sterrendans toe was aan een nieuwe lesmethode, nam schooldirecteur Johan Storm contact op met lerarenopleiding Pabo Groenewoud. „Zo ontdekte ik de lessen voor kinderen vanaf 4 jaar. Op jonge leeftijd leren kinderen heel ge-

makkelijk een vreemde taal, daar moeten we gebruik van maken.” Wel wilde de directeur zeker weten dat het Nederlands van de leerlingen er niet onder zou lijden. „Maar dat is niet het geval mits je de twee talen goed scheidt.”

En dat zal ook gebeuren. In eerste instantie leren de kinderen spelenderwijs Engels (door een spelletje, kringgesprek of een dansje) opgebouwd tot de uitgebreide lessen in de bovenbouw. De leraren hebben inmiddels een training gekregen. Vanaf 25 oktober begint het Engelstalig onderwijs vanaf groep 1.

HET BABYBREIN

Het Baby Research Center Nijmegen bestaat tien jaar. Tegelijk met dat jubileum verschijnt donderdag een boek met alle bevindingen over de ontwikkeling van de hersenen bij baby's.

Wat ouders willen

Alle vragen die ouders zich stellen, hebben ook de belangstelling van de wetenschap. En de antwoorden, voor zo ver bekend, zijn nu te vinden in *Het babybrein*.

door
John van Oppen

john.van.oppen@gelderlander.nl

Hier komt geen kind ter wereld of de ouders nemen het boek *Oei ik groei* in de handen.

Het beschrijft de stapsgewijze ontwikkeling van baby tot peuter en kleuter op een vlotte manier.

Wel zijn de auteurs nogal stellig in het bepalen van de leeftijd waarop een kind een 'sprongetje' moet maken in de ontwikkeling. Als de baby toch wat later brabbelt, schatertert, draait of kruipt dan *Oei ik groei* aangeeft, kan dat de ouders behoorlijk nerveus maken.

Het babybrein, een boek dat donderdag verschijnt en geschreven is door de Nijmeegse onderzoekers Sabine Hunnius en Michiel van Elk, zit anders in elkaar.

Het is voorzichtiger in het aangeven van periodes waarin kleintjes iets 'moeten' kunnen. Ook gaat het dieper in op de manier waarop ze leren kijken, bewegen, praten, onthouden en communiceren.

„In dat verband zou je kunnen zeggen dat het doorgaat, waar *Oei ik groei* ophoudt,” aldus Hunnius.

Alle kennis over de werking van het babybrein die de laatste jaren wereldwijd is opgedaan, vind je terug in *Het babybrein*. Op een prettige leesbare manier en doorspekt met leuke weetjes voor ouders. „Wist u bijvoorbeeld dat baby's

Research Center

- Tien jaar geleden won hoogleraar Anne Cutler van de Radboud Universiteit de Spinozapremie, de hoogste Nederlandse onderscheiding in de wetenschap.
 - Met dat geld stichtte zij het Baby Research Center Nijmegen, gevestigd op de Heyendaalcampus.
 - Inmiddels doen hier meer dan 25 wetenschappers onderzoek naar de zintuiglijke, motorische, sociale, emotionele en verstandelijke ontwikkeling in de allereerste levensmaanden en -jaren.
 - Het onderzoekslab beschikt over ultramoderne en geavanceerde apparatuur waarmee hersenactiviteit geregistreerd kan worden.
 - Meer dan 3.500 baby's en peuters en hun ouders hebben inmiddels meegedaan aan een onderzoekje in het Baby Research Center.
 - Die proefjes zijn nooit onaangenaam of belastend, maar voor baby of peuter juist leuk en interessant om ermee bezig te zijn.
 - Ze duren kort, namelijk net zo lang als het kleintje er de aandacht bij kan houden.
- ➔ www.babyresearchcenter.nl

van zes maanden al gedrag kunnen voorspellen?

We lieten de moeder een mobiel-tje vasthouden. De baby keek al naar haar oor voordat de telefoon daar was. En weet dus wat er gaat gebeuren.”

Aardig is ook dat heel veel van die onderzoekjes uit het boek zijn uitgevoerd in Nijmegen. Het Baby Research Center van de Radboud Universiteit bestaat nu tien jaar en in die periode is een schat aan kennis opgedaan op een nieuw onderzoeksterrein, in het grensvlak van ontwikkelingspsychologie en neurowetenschappen. Mede dankzij het beschikbaar komen van geavanceerde apparatuur, waarmee je kunt achterhalen wat zich afspeelt in de hersenen.

Hunnius: „Al in de moederbuik neemt de nog ongeboorte baby geluiden op. Een onderzoek toonde aan dat baby's rustig worden bij het luisteren naar de begintune van de favoriete tv-soap van hun ouders, omdat ze de klanken herkennen en in verband brengen met ontspanning en rust.” Mede-auteur Michiel van Elk ver-

COLOFON

Editie Nijmegen & Omstreken

Voorstadslaan 2
Postbus 36, 6500DA Nijmegen
Telefoon: 024-3650611. Fax: 024-3650499
Email: redactie.nijmegen@gelderlander.nl
Internet: www.gelderlander.nl
Mobiel internet: www.gelderlander.mobi

Chef: Jaap van Essen

Plaatsvervangend chef: Vincent Ceulemans

Eindredactie:

Bettie Arends, Merel Dado, Marcel Hut, Jan-Peter Sengers

Redactie Stad:

Harm Graat (teamleider), Jaap Bak, Jacqueline van Ginneken, Jasper van Gruijthuisen, Frank Hermans, Rob Jaspers, Wim van de Louw, John van Oppen, Francine Wildenborg

Redactie Rijk van Nijmegen:

Geert Willems (teamleider), Dorine Steenbergen, Hans Peeters, Leo Klaassen

Redactie Maas&Waal en Wijchen-Beuningen:

Jacqueline de Bekker (teamleider), Peter Deurloo, Geert Geenen, Bianca Govers, Bas van der Hoeven, Eric Reijnen, Hai Voeten, Ronald Wiegerinck

Redactie sport:

Herman Wissink (teamleider), Danny van den Broek, Walter Nieuwkamp, Kosse Stegman
Email: redactie.sport@gelderlander.nl

Advertenties: Savas Atila (024-3650641), Frank Lamers (024-3650584), Eelco Postma (024-3650523)

Email: advertenties.nijmegen@gelderlander.nl

'Arts verklaart koppijn uit bonken en ziet oorontsteking over het hoofd'

Vervolg van pagina 20

Een verpleegkundige als tussenpersoon tussen patiënt met verstandelijke handicap en (huis-)arts is volgens hoogleraar Henny van Schrojenstein Lantman een van de maatregelen die nodig zijn om de zorg voor deze groep te verbeteren. Artsen schrijven relatief vaak gezondheidsklachten onterecht toe aan een verstandelijke beperking. „Ik ken daar schrijvende verhalen van. Dan wordt de oorzaak van de hoofdpijn gezocht bij het hoofdbonken, terwijl iemand feitelijk kiespijn of oorontsteking heeft”, aldus Van Schrojenstein Lantman.

Een belangrijke bron voor misverstanden is, dat de patiënt de klacht niet goed onder woorden brengt. „Vaak gaat wel een groepsleidster mee naar de huisarts, maar die is dan net een paar dagen vrij geweest of medisch ook niet voldoende onderlegd.” Een speciaal opgeleide verpleegkundige kan volgens de professor uitkomst bieden. „Zij kan vóór het bezoek aan de huisarts al goed in beeld brengen wat nou precies de klachten zijn.” Maar haar taak is breder. „Ze kan gezondheidsproblemen ook tijdig signaleren. En voorlichting geven.” Dat laatste is van belang, omdat

verstandelijk gehandicapten minder goed in staat zijn gezondheidsproblemen zelf op te lossen. Ander knelpunt is dat deelname aan preventieve onderzoeken voor bijvoorbeeld borst- en baarmoederhalskanker laag is. De zorg voor verstandelijk gehandicapten kan verder verbeterd worden door meer de AVG (gespecialiseerde arts voor verstandelijk gehandicapten) in te schakelen. Huisartsen kunnen die desgewenst om advies vragen. Volgens de hoogleraar moeten er ook richtlijnen komen voor veel voorkomende aandoeningen als epilepsie, psychiatrische problemen en huidklachten.

Lezersredactie: werkdagen van 10.30 tot 12.15 uur, 0800-0226766
e-mail: lezersredactie@gelderlander.nl
Vraag over abonnement? Krant niet ontvangen? Bel 088-0139950

'Vanaf zes weken kunnen baby's gezichten herkennen aan de hand van de verhoudingen tussen de ogen, neus en mond'

Fragment van Michiel van Elk uit *Het babybrein*

'De hersenen van een pasgeboren baby wegen ongeveer 400 gram en na een jaar 1 kilogram. Een volgroeid brein weegt circa 1.400 gram'

Fragment van Sabine Hunnius uit *Het babybrein*

weten over het babybrein

Sabine Hunnius, directeur Baby Research Center en mede-auteur van *Het babybrein*.

foto Erik van 't Hullenaar

wijst naar een grappig verschil tussen baby's uit verschillende landen: „Franse baby's van vier dagen huilen met een stijgende melodie, Duitse met een dalende. Dat heeft te maken met de intonatie van de moedertaal: Fransen gaan 'omhoog' als ze spreken, Duitsers om-

laag." Dat baby's verschillen in temperament en aanleg, zal elk biologisch ouderpaar met twee kinderen beamen. Maar dat wil niet zeggen dat de persoonlijkheid al vanaf de geboorte voor honderd procent vast ligt, zegt Hunnius.

„De hersenen ontwikkelen zich altijd in een wisselwerking tussen aanleg en omgeving. De vroegste ervaringen van baby's blijken van doorslaggevend belang voor de latere ontwikkeling. Prikkelers zoals de taal die hij hoort, de dingen die hij ziet en de liefde die hij ervaart,

beïnvloeden de ontwikkeling en zorgen ervoor dat bepaalde verbindingen in de hersenen blijven bestaan of juist verdwijnen."

Het babybrein, Michiel van Elk en Sabine Hunnius, uitgeverij Bert Bakker, €17,50.ISBN 9789035135321

Van Delft is 'hogelijk verbaasd'

Vervolg van pagina 21

Hans van Delft zeg hogelijk verbaasd te zijn over de gang van zaken bij La Vie. „Ik ben donderdag naar het buitenland vertrokken in de wetenschap dat er een scenario voor een doorstart lag. Dat was een redelijk scenario. Maar toen ik maandag terugkwam, was daar niets meer van over."

Van Delft heeft zijn advocaten ingeschakeld. „Ik heb nog een hele hoop geld tegoed van La Vie. Ik ben het bedrijf dit jaar diverse malen te hulp geschoten."

Het gerucht gaat dat Van Delft een nevenbedrijf van La Vie, te weten Keizer Karel Catering, als onderpand heeft bedongen voor lenin-

gen die hij verstreekte. Van Delft: „Daar zeg ik niets over. In feite weet ik ook niets. Ik kan de directie of de eigenaar van La Vie ook niet bereiken."

De zakenman zegt zich te kunnen voorstellen dat er ongerustheid is binnen de bedrijven La Vie en Keizer Karel Catering. Dat laatste bedrijf verzorgt onder andere de catering in restaurant De Vereniging en in de Stadsschouwburg.

Ook Leo Visser, voorzitter van de raad van commissarissen van de Keizer Karel Podia (waar schouwburg en concertzaal De Vereniging onder vallen), probeerde gisteren te achterhalen wat er exact aan de hand is. „Ik heb dat nog niet helder. We zijn aan het onderzoeken hoe de zaak precies in elkaar steekt", zei Visser aan het einde van de middag.

Hij maakt zich enige zorgen over de situatie rond La Vie en Keizer Karel Catering. „Met La Vie gaat het duidelijk niet goed. Dat kan ook voor ons best vervelend worden. Maar ik ga ervan uit dat wij onze klanten gewoon kunnen blijven bedienen."

La Vie-eigenaar Kerkhoff liet gisteravond weten dat alleen La Vie onder druk staat. Met Keizer Karel Catering gaat het volgens hem goed. Hij zegt niet te weten waar hij over een week zal staan. „Ik heb de laatste twee maanden in een soort van achtbaan gezeten en ik weet niet waar het eindigt."

Gerard Kerkhoff stond met La Vie tot voor kort in de top 20 van Nederlandse cateringbedrijven. In 2008 had het een omzet van 8,7 miljoen euro. Kerkhoff (Heumen, 1964), dit jaar ook prins carnaval in Nijmegen, erkende onlangs dat de Nederlandse cateringwereld zeer moeilijke tijden doormaakt. De concurrentie is enorm en de marges zijn gering.

La Vie bestaat sinds 1988 en is gevestigd op het Nijmeegse deel van het Wijchens/Nijmeegse bedrijvenpark Bijsterhuizen. Voordat de problemen zich aandienen, had La Vie negentig man in vaste dienst. Afgelopen zomer vervielen enkele tientallen banen. Kerkhoff heeft nu 51 mensen in dienst.

Verdachte én OM hun zin bij hof

door Bert Luijpen

ARNHEM - Het gerechtshof in Arnhem is er gisteren in geslaagd én het openbaar ministerie én een Nijmeegse verdachte hun zin te geven. Voor een deel, althans.

Want de man kreeg gisteren voor een poging tot zware mishandeling van een agent negen maanden cel onvoorwaardelijk en een half jaar niet-rijden voorwaardelijk. Bovendien moet hij de agent niet 500 euro betalen, zoals de rechtbank besliste, maar de volle 750 euro die de agent vroeg. De rechtbank gaf de man vorig jaar een werkstraf van 240 uur op en nam hem het rijbewijs echt af voor een half jaar. Dat laatste was voor de man reden in beroep te gaan, de werkstraf vond de officier van justitie te laag, na een eis van vijftien maanden cel.

De man reed op 18 juni vorig jaar op de Voorstadslaan met zijn auto in op een fietsagent. Die was op het tumult afgekomen dat de man veroorzaakte door met zijn auto zogenoemde 'donuts' te draaien. Daarbij draaide de auto met rokende banden rondjes om een vast punt. Toen de agent vlak voor de auto stond, gaf de man vol gas en scheurde weg, waarbij de agent op de motorkap belandde.

Plofkraak in 'Opsporing Verzocht'

NIJMEGEN - Een plofkraak op een geldautomaat aan het Erasmusplein (terrein Radboud Universiteit) in de nacht van zaterdag 7 op zondag 8 augustus, komt vanavond aan de orde in het tv-programma *Opsporing Verzocht*.

Getoond worden beelden van hoe ten minste drie mannen een geldautomaat tot ontploffing proberen te brengen. Eind juli was er ook een poging tot plofkraak in Nijmegen, op de St.-Jacobslaan. In beide gevallen werd geen geld buit gemaakt. De politie onderzoekt of de twee kraken verband houden. Vanavond, Nederland 1, 22.50 uur.

Krakers verlaten natuurterrein bij Kekerdom

KEKERDOM/MILLINGEN - De krakerskolonie die een kleine drie weken geleden neerstreek op een natuurterrein tussen Leuth en Kekerdom, is weg. Zaterdag pakte de groep haar biezen, blijkt nu.

Volgens een woordvoerder van de groep besloten de krakers te vertrekken, omdat grondeigenaar De Beijer, ontgrondingsmaatschappij te Kekerdom, dreigde met een kort geding. „Dat had de krakersgroep verloren", aldus de woordvoerder. De krakers, met een kern van drie man die af en toe aanzwelde tot zo'n vijftien personen, zaten op een voormalig ontzandingsterrein van De Beijer, dat vrijwel geheel in de gemeente Millingen ligt.